

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«РЕФОРМУВАННЯ
ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ
В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»**

(10-11 грудня 2021 р.)

Дніпро
2021

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Бойцова М.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЙ
«ПРАВОВА ДІЙСНІСТЬ» ЯК ЧИННИКА, ЩО ВИЗНАЧАЄ РІВЕНЬ
ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА 7

Боярко О.П.

ДО ПИТАННЯ ПРО МІСЦЕ ПРАВОВИХ ЗВИЧАЙВ
СЕРЕД ДЖЕРЕЛ ПРАВА..... 9

Єрмоленко А.О.

РЕФОРМА ПРОКУРАТУРИ: ШЛЯХ ТА РИЗИКИ 13

Іванець І.О.

ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА 15

Ілларіонов С.С.

ЧЕСНІСТЬ ЯК ПРАВОВА ЦІННІСТЬ:
ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ 18

Kuzema Yana

OBSERVATION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS
IN THE ORGANIZATION OF SILENT
INVESTIGATIVE (INVESTIGATIVE) ACTIONS..... 22

Нянько В.М.

СТАНОВЛЕННЯ ПОНЯТЬ «ВЛАСНІСТЬ»,
«ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ» В ПЕРІОД АНТИЧНОСТІ
ТА ФОРМУВАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ЯК ЦІВІЛЬНОГО ПРАВА 25

Пушняк О.В.

ДІЯ В ЧАСІ ПРЕЦЕДЕНТНОГО ПРАВА
В АНГЛІЙСЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ 29

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ТА ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

Зейкан В.В.

РОЛЬ ЗГОДИ, ПРАВОВОГО СПЛІКУВАННЯ,
РОЗУМІННЯ СПЛЬНОГО БЛАГА
У ЦІЦЕРОНІВСЬКІЙ ДЕРЖАВІ ТА В СУЧASNІЙ 32

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Бойцова М.В.

студентка,

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ПРАВОВА ДІЙСНІСТЬ» ЯК ЧИННИКА, ЩО ВИЗНАЧАЄ РІВЕНЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Науково-правові дослідження категорії «правова дійсність» і сьогодні залишаються актуальними. У щоденному житті не лише окремі люди, а й окремі науковці часто плутають правову дійсність з реальністю, ототожнюючи або підмінюючи ці поняття. Про це зазначає і Ю. Гоцуляк: «Терміни «дійсність» та «реальність» у загальних і навіть філософських словниках часто ототожнюються, подекуди використовується одне з одним для передачі змісту. Втім, є деякі питання, де все ж варто провести уточнення змістів цих слів» [2, с. 47].

Оскільки під реальністю розуміють певний зріз наших уявлень про відносини і зв’язки, що утворилися, існують чи можуть існувати у процесі життедіяльності людей, їх взаємодії з природою та іншими людьми [4, с. 9–10], тому реальність – це те, що охоплює минуле, теперішнє і майбутнє. Відтак дійсність буде виступати тим, що відбувається в реальному часі, тобто тільки теперішнє. Розглянемо детальніше поняття «правова дійсність».

Загалом дійсність є філософською категорією, що цікавить представників різних філософських шкіл і течій ще з часів Аристотеля, який трактує це поняття як реалізацію певних можливостей. Критикуючи платонівський світ ідей, Аристотель пише, що дійсність – це сукупність одиничних предметів, які можна спостерігати [1, с. 37].

Як філософська категорія, «дійсність» включає такі основні аспекти:
а) весь об’єктивно існуючий світ у різноманітті своїх проявів, об’єктивну

реальність як актуально існуюче буття; б) все, що у своєму розвитку розкривається як необхідність, розумне, закономірне; в) сукупність усіх реалізованих можливостей – конкретний предмет, що існує в певному просторі і часі; г) справжнє буття, на відміну від видимого [9, с. 115].

Сьогодні під поняттям дійсність розуміють усе, що об'єктивно існує в довкіллі, є невід'ємною частиною матеріального і духовного життя людства загалом і кожного окремого соціуму [8, с. 41], або розглядають її як цілісний комплекс правових явищ і процесів, що включає до себе право, правову діяльність, правосвідомість, та складається в результаті їх взаємозв'язку і взаємодії, характеризує правову дію на суспільні відносини [6, с. 16].

Про зв'язок правової дійсності і правової системи зазначає і Н. Оніщенко, зокрема: «Це поняття тісно пов'язане з поняттям правової системи, яка є складним сполученням різноманітних структур, елементів, процесів, тенденцій. Правова дійсність охоплює всі без винятку правові явища, не лише позитивні, а й негативні» [7, с. 678].

Але є й інші підходи до розуміння «правової дійсності». Зокрема, А. Клименко, наголошує, що в її основі лежить право, яке розуміється не як позитивне, нерозривно пов'язане з правотворчою та правозастосовною діяльністю держави, а як явище культури [5, с. 35].

Про необхідність у понятті «правова дійсність» через підвищення ролі права у функціонуванні і розвитку суспільства, зміцнення громадського та правового порядку веде мову і О. Кабанець. Зокрема, він вважає, що юридичному методу притаманний правовий погляд на світ, правове бачення дійсності. Юридичне пізнання дійсності (світ об'єктів) постає як дійсність, тобто як система правових якостей і зв'язків пізнаваної дійсності. З погляду юридичної науки і юридичного методу сутність дійсності – це знайдена істина і виявлена сутність світу юридичного пізнання [3, с. 18].

Отже, правова дійсність відіграє важливу роль у житті суспільства. Зокрема, вона є необхідною умовою формування правової позиції суб'єкта права, оскільки є частиною його правового досвіду. Тому, чим краще суб'єкт права буде обізнаний щодо правової природи явищ, що становлять правову дійсність, то тим більше буде підстав говорити про належний рівень його правової свідомості та правової культури загалом. А це, у свою чергу, позитивно впливатиме на рівень правосвідомості та правової культури усього українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Аристотель. Метафизика. Переводы. Комментарии. Толкования / Сост. и подготовка текста С. И. Еремеев. СПб. : Алетейя, 2002 ; Киев : Эльга, 2002. 832 с.
2. Гоцуляк Ю. В. Правове буття як онтологічна основа праворозуміння (історико-теоретичне дослідження) : дис.. д-ра юрид. наук. Київ, 2020. 408 с.
3. Кабанець О. С. Демократія як явище правової дійсності (теоретико-правовий аналіз) : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 182с.
4. Качур В. О. Правова позиція як суб'єктивна частина правової культури: до постановки питання. *Науково-практичний журнал «Право. Людина. Довкілля»*. 2019. № 10(4). С. 6–12.
5. Клименко А. М. Источник права как проявление сущности правовой действительности : философско-культурологический аспект : дис. ... канд. филос. наук : спец. 09.00.13. Ставрополь, 2007. 181 с.
6. Мількова К. В. Поняття та зміст правової дійсності України. *Адвокат*. 2009. № 5. С. 13–17.
7. Оніщенко Н. М. Правова дійсність. *Міжнародна поліцейська енциклопедія* : у 10 т. / відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. Київ : Ін Юре, 2003. Т. 1: Поняттійний апарат. Концептуальні підходи. Теорія і практика. С. 678.
8. Семененко Л. Л. Правова дійсність у лінгвістичному вимірі. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи*. Київ : НАВС, 2015. С. 41–44. URL: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/9177> (дата звернення: 27.11.2021).
9. Філософский словарь / под ред. М. М. Розенталя и П. Ф. Юдина. Москва : Политиздат, 1963. 554 с.

Боярко О.П.

здобувач вищої освіти,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРО МІСЦЕ ПРАВОВИХ ЗВИЧАЙ СЕРЕД ДЖЕРЕЛ ПРАВА

Реалізація принципів правової держави, верховенства легітимного закону та прав людини припускають наявність науково обґрунтованої концепції джерел права. Рівень розробки цієї проблеми сьогодні явно недостатній. Актуальною, на наш погляд, вважається необхідність по-перше, розглянути поняття та види джерел права під новим кутом зору,